

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN LATINSKE STIL. (Et Skole-Program.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 27.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig08val-shoot-idm139746852536544/facsimile.pdf> (tilgået 14. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Den Latinske Stil

pinen til at æde af dette Kundskabs-Træ paa »Godt og Ondt,«
 hvorom Aanden lydelig siger: paa hvilken Dag, du æder deraf,
 skal du døe Døden.

Hertil kommer nu den vrang Fordom, som jeg troer, er
 vort Aarhundrede egen, at naar Man blot kan optenke en slet
 eller flau Bevæg-Grund hos hvem der angriber Misbrug og
 Fordomme, da er de dermed retfærdiggjorte og de sole-
 klareste Beviser gjorte døde og magtesløse, da Oplysningen kun,
 ligesom den dyriske Magnetisme, maa lykkes med »rene Hen-
 sigter.« Da det nu knap nok er mueligt, at selv de bedste Hen-
 sigter, naar de blev anatomerede, ei skulde have nogen Tilset-
 ning, der heller maatte været borte, saa er det slet ikke tænke-
 ligt, at der jo ved enhver Handling kan gættes paa en snavs
 Hensigt, som vil synes Mange rimelig, og der fattes da kun, at
 hvem der foreslog en Misbrug afskaffet, skulde, som Niels
 Klim forudsaae, staac med Strikken om Halsen, mens Oplys-
 nings-Raadet bedømde ikke hans Forslag men hans Hen-
 sigter, det fattes kun, for at gjøre Oplysning til halsløs Gierning.
 Det Sidste har nu vel, Gud skee Lov, ingen Nød, fordi Juristerne
 er meget klogere end de Sprænglævde, men Man er dog i vore
 Dage, naar Man kæmper for Oplysning, nødt til at gjøre Regn-
 skab for sine Hensigter, naar Man ikke vil have sig de allerat-
 terligste paadigtede.

Jeg maa da begynde med den Forsikkring, at naar jeg bestrid-
 der de »Latinske Stile-Bøger,« da er det hverken fordi jeg er
 bange for at falde igiennem til »Artium« eller for at komme
 galt fra »Attestatsen,« thi begge Dele har jeg for en Menneske-
 Alder siden lykkelig og vel overstaaet med »Laudabilis,« ikke
 blot til Hoved-Character men ogsaa netop for »den Latinske
 Stil.« Hermed haaber jeg, hos Folk, anderledes stærke i Ex-
 amens-Troen, end jeg nogensinde har kunnet blive, at have
 stillet gyldig Borgen for min tilhørlige Styrke i Latinen, og der-
 ved for mine Hensigters Reenhed med Oplysningen om Lati-
 nens Daarlighed, thi vel er det meget mueligt, at skulde jeg nu
 gjøre Stil og bruge Mund paa Latin, vilde det gaae skævt, men
 det veed Man nok, bevæger ingen gammel Academicus, der har
 overstaaet sine Fatalia, til at bestride hvad han har en Ære af,
 Ingen meer kan gjøre ham stridig.

Vistnok fortjende det en egen Undersøgelse, hvoraf det kan
 komme, at Man netop i vore Dage er saa forskrækkelig kræsen
 paa Oplysning, at Man kun vil lade den giælde, naar den øves
 med rene Hensigter, medens Man er saa overordenlig nøisom i

Den Latinske Stil

Henseende til alle andre Dyder og gode Gierninger, og er nær ved at forgude dem, hvor problematisk saa end deres Herkomst er; men Man maa tage Verden, som den er, og jeg tør derfor ikke undlade, endnu at anføre eet Beviis paa mine rene Hensigter med at bekæmpe de latinske Fordomme, et Beviis, der i Fortroelighed sagt, forekommer mig selv ugiendriveligt.

Selv har jeg nemlig, som bekiendt, endeel Aar brugt Mund og Pen baade »hemmelig og aabenbare«, og har jeg beilet til Nogens Bifald, da veed Man nok, det var ikke til de stive Latineres, men netop til Deres, der kunde slet ikke Andet end Dansk, og nu indseer Man let, at saalænge der i den lærde Skole læres næsten slet ikke Andet end Latin, da er jeg sikker nok for Med-Beilere fra den Kant, saa enten er det med en Slags Selv-Fornægtelse jeg raader de Lærde at lære Dansk istedetfor Latin, eller det er en dyb Maske, fordi jeg har mærket, at skal jeg udrette Noget hos de Lærde, maa det være ved ivrigt at anbefale det Modsatte af hvad jeg ønsker. Har jeg altsaa en ureen Hensigt med, som det lader, at ønske den latinske Stil paa Bloksbjerg, da synes det jo at maatte være den, at faae Latinen endnu mere udelukkende dyrket trindt omkring mig, saa mine Børn, hvem jeg opdrager til at staae paa mine Skuldre, med Øie for Menneske-Livet især i sin Danske Skikkelse, og til at blæse ad Latinen, med Moders-Maalet i deres Magt, saa de endnu mindre end deres Fader skal finde Med-Beilere til Indflydelse paa Folket, og til den Krands, der i den anden Halv-Deel af det Nittende Aarhundrede langt vissere end i den Første vil smykke de Ord-Føreres Tinding, som tænke og som tale folkelig. Troer Man nu virkelig, det er min Hensigt, med den aabne Feide, jeg for mere end tyve Aar siden (i min lille Verdens-Krønike) har forkyndt Latinen og hvoraf mine senest udkomne Bøger, (Nordens Mythologi endnu mere end Haand-Bogen i Verdens-Historien), bære kiendelige Spor, da seer Man let, jeg kan kun straffes for mine »urene Hensigter« ved at Man for Alvor følger det Raad, Man troer givet paa Skrømt, saa jeg nødes til at bide mig i Læberne, mens jeg maa hykle Fryd over de Lærdes Danskhed.

Saa meget om Hensigten, og nu til Sagen, men dog ikke, som Man sagtens venter, til »Beviserne« for, at Latinen, som Bi-Dronning i Vidskabs-Kuben, *Alma Mater* i den lærde Skole, altid kun har gjort Ulykke og maa i det Nittende Aarhundrede, hvor hun ei fordrives, gjøre Kuben tom. Nei, det være sig nu, enten fordi jeg virkelig anseer alle andre Beviser, end dem La-